

щодо регулювання трансферного ціноутворення, адже це негативно позначається не лише на обсягах надходжень до бюджету України, а й на іміджі держави загалом.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1797-VIII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1797-19>. – Назва з екрана.

2. Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України [Електронний ресурс]: Закон України від 12 серп. 2014 р. № 1636-VII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1636-18>. – Назва з екрана.

3. Державне регулювання трансферного ціноутворення в Україні як засіб протидії впливу капіталу. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/739/>. – Назва з екрана.

Вавриш А. В. – здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА ЯК СКЛADOVA ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Результати досліджень міжнародних експертів свідчать, що в країнах, які розвиваються, високий рівень тіньової економіки є притаманним передусім сфері будівництва [1]. Зокрема, за оцінками Ф. Шнайдера, у країнах ЄС рівень тінізації зазначеної галузі становить близько 33 % ВВП за середнього рівня тінізації економіки майже 20 % [2]. Тінізація будівництва зумовлена тіньовими земельними відносинами та нелегальним ринком праці, що є досить широким на будівництві. Недосконалі механізми спільного інвестування будівництва на земельних ділянках державної та комунальної власності також сприяють тінізації економіки.

Тіньові земельні відносини, що відбуваються поза легальною економікою, негативно впливають на керованість ринків землі та дієвість важелів їх державного регулювання. Це стримує розвиток будівництва, туризму та інших видів економічної діяльності [3].

Через неефективні процедури реалізації інвестиційних проектів суб'єктами державної або комунальної власності спільно з приватними інвесторами, останні можуть набувати право на земельні ділянки державної або комунальної власності на невідгідних для держави або громади умовах [3]. Набуття права власності у такому разі часто здійснюють через вчинення шахрайства, корупційних злочинів та підроблення документів.

Тінізація будівництва зумовлена наявністю тіньового сегменту ринку праці у країнах, що розвиваються. Ринок праці значною мірою формується коштом некваліфікованих та низькооплачуваних робочих місць [3]. Такі робітники, працюючи на будівництві, часто вчиняють злочини проти власності, що безперечно несе небезпеку суспільству та державі. Зазначені фактори потребують реагування з боку держави.

Запобігання злочинності в теорії кримінології визначають як соціальну політику держави, спрямовану на подолання криміногенно-небезпечних суперечностей в суспільних відносинах з метою їх позитивного вирішення і поступового витіснення (так зване загально-соціальне запобігання), а також як спеціальну випереджальну практику протидії формуванню і реалізації на різних стадіях злочинних проявів (спеціально-кримінологічне запобігання) [4]. Запобігання злочинності у сфері будівництва слід розглядати як систему заходів, ужитих державою та спрямованих на подолання криміногенних правовідносин з метою суттєвого кількісного зниження показників злочинності у сфері будівництва. Важливу роль відіграє недержавна система забезпечення безпеки та запобігання злочинам, що є способом участі громадськості в забезпеченні безпеки суспільства. Проте в Україні така система перебуває на початковій стадії розвитку.

Так, наприклад, в США, Великій Британії, Франції та Італії недержавна система забезпечення безпеки та запобігання злочинам у сфері будівництва набула значного розмаху.

Її функціонування забезпечило вагоме зниження злочинності у сфері будівництва.

Практика закордонного досвіду засвідчує, що саме поєднання державних і недержавних заходів забезпечення безпеки та запобігання злочинам у сфері будівництва дає змогу суттєво знизити показники злочинності у різних сферах суспільного життя. Тому, на нашу думку, запровадження недержавної системи забезпечення безпеки та запобігання злочинам проти власності у сфері будівництва дозволить все ж таки значною мірою знизити рівень злочинності, зокрема вчинення розкрадань майнових цінностей і грошових коштів різними категоріями осіб.

В Україні найбільша частка злочинів проти власності у сфері будівництва припадає на крадіжки легко-транспортбельних речей. Тому увага забудовників під час планування та подальшої реалізації недержавних заходів безпеки на об'єктах будівництва має бути зосереджена на охороні саме таких об'єктів.

Одним із складових чинників недержавної системи забезпечення безпеки та запобігання злочинам у сфері будівництва є страхування будівництва, адже страхувальника виконує роль додаткового контролера за якістю будівництва. Вивчення закордонного досвіду свідчить про те, що діяльність яка передбачає значний рух коштів та матеріальних цінностей, зокрема сфера будівництва, потребує багаторівневого контролю та жорсткої матеріальної відповідальності за недотримання закріплених норм, строків, технологій будівництва тощо. Саме зацікавленість суб'єкта будівельної галузі у беззаперечному виконанні вимог, стандартів і дотримання строків є ключовим фактором, оскільки контроль за виконанням організовано так, що кожне порушення тягне за собою матеріальну відповідальність, що з точки зору отримання прибутку суб'єктом будівництва є надзвичайно не вигідно. Тому кожен суб'єкт господарської діяльності, маючи на меті отримання законного доходу, докладає максимум зусиль, щоб уникнути «штрафних санкцій», зберегти ділову репутацію та отримати максимальний прибуток. В Україні страхування лише починає розвиватись та не є поширеним явищем. Однак попри це, воно є позитивним для запровадження заходів забезпечення безпеки та

запобігання злочинам у сфері будівництва, оскільки забезпечує забудовника від витрат, пов'язаних з викраденням майна та покращує якість будівництва. З огляду на сказане, доцільним постає запровадження обов'язкового страхування будівництва від ризиків, зокрема злочинних ризиків в Україні. Однак для цього необхідно реалізувати вказану ідею на практиці, тобто розробити відповідну законодавчу базу, надати державні гарантії та підтримку.

Серед недержавних заходів забезпечення кримінального провадження також є гарантування забудовником безпеки безпосередньо на будівництві. Такий захід передбачає вжиття комплексу заходів забудовником, спрямованих на охорону об'єкта будівництва та будівельного обладнання. Запровадження недержавної системи забезпечення безпеки та запобігання злочинам проти власності у сфері будівництва дає змогу суттєво знизити рівень злочинності, оскільки на ринку надання послуг присутні безліч пропозицій від недержавного сектору забезпечення безпеки (охоронні фірми, холдинги тощо), які мають на озброєнні сучасні засоби фото- та відеофіксації, спостереження, пультової охорони тощо.

Найбільш вразливими до вчинення злочинів об'єктами будівництва є: неогорожені будівельні майданчики; будівництво доріг; шахрайства, пов'язані з орендою будівельного обладнання [5]. За результатами вивчення матеріалів кримінальних проваджень встановлено, що на території неогорожених будівельних майданчиків вчиняється переважна більшість злочинів, зокрема крадіжок. Менша частка злочинів прослідковується під час будівництва доріг, а шахрайство, пов'язане з орендою будівельного обладнання, вчиняють найрідше.

Так, під час планування заходів безпеки та охорони майна на будівельному майданчику необхідно: оцінити територію будівництва на предмет легкодоступних для вчинення крадіжок майна місць, розташування будівельного матеріалу та обладнання, зокрема транспортних засобів на будівництві; забезпечити належне огороження території будівництва, наявність надійних замків, парканів, бар'єрів, попереджувальних знаків; забезпечити належне освітлення та видимість території будівництва. Важливою є перевірка

наявності так званих сліпих зон, які не видно з моніторів відеоспостереження, а також наявність належного освітлення на всій території будівельного майданчику. Неосвітлені ділянки на території будівництва дають можливість злодію проникнути непоміченим на територію будівництва та вчинити злочин [6].

Таким чином, злочини у сфері будівництва становлять серйозну загрозу економіці держави. Гарантування безпеки та запобігання злочинам проти власності у сфері будівництва дасть змогу суттєво знизити такі показники.

Список використаних джерел

1. Попова Л. М. Дослідження процесів тінізації в економіці України / Л. М. Попова // Право і безпека. – 2015. – № 1 (56) – С. 76–80.

2. Jütting, J. Informal employment-reloaded [Electronic recourse] / J. Jütting, J. Perlevliet, T. Xenigiani // OECD Development Centre. – Paris: OECD, 2008. – Mode of access: <https://www.oecd.org/dev/39900874.pdf>. – Title from the screen.

3. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. / Т. А. Тищук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов. – Київ : НІСД, 2011. – 96 с.

4. Голін В.В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. / В. В. Голін. – Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. – 120 с.

5. Watts, V. & Scrivener, J. Building Disputes Settled by Litigation. Comparison of Australia and the UK [Electronic recourse] / Watts, V. & J. Scrivener. – 1994. – Mode of access: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09613219508727421?journalCode=rbri20>. – Title from the screen.

6. Equipment theft trends and theft prevention evention by National by National Equipment Register [Electronic recourse] / Albuquerque Police Department's Construction Industry Crime Alliance. – Mode of access: <http://www.ner.net/video/Heavy-Equipment-Theft-Seminar-2010-5/APD%20Class%20May%202010.pdf>. – Title from the screen.